

EL DOCUMENT DEL MES DE L'ARXIU COMUNAL D'ANDORRA LA VELLA

Agost 2020. Núm. 37

El mestre Xavier Plana

El creixement demogràfic del país des de la segona meitat del segle XX, i la consegüent arribada d'alumnes, va propiciar la construcció d'escoles. Són nombrosos els professors que varen deixar petjada en diverses generacions d'estudiants i en aquest Document fem memòria d'un dels més coneguts d'Andorra la Vella, Xavier Plana Sala, que va ser mestre del sistema d'ensenyament espanyol i a qui la parròquia va homenatjar dedicant-li fa més de trenta anys el nom d'un carrer al barri de Ciutat de Valls.

El desenvolupament del sistema educatiu al Principat es produeix a finals del segle XIX i durant les primeres dècades del segle XX els comuns col·laboraven amb la contractació de professors. A Andorra la Vella s'havien impartit classes a la Casa de la Vall, l'antiga casa del Quart i al carrer de la Llacuna. Així mateix, degut a l'increment d'alumnes es varen construir les escoles de Ciutat de Valls entre els anys 1962 i 1965.

Les escoles del carrer Ciutat de Valls

En aquelles dècades diversos professors –andorrans i nouvinguts– varen impartir classes tant al sistema espanyol com al francès. Entre els destacats s’hi troba el mestre del sistema espanyol Xavier Plana Sala.

Natural de Fígols d’Organyà (Lleida), va ser docent de l’escola espanyola des del 1943, i després haver-ho estat a França¹. Alguns alumnes el recorden com un professor exigent, però molt implicat en les diverses matèries que impartia i amb molta sensibilitat pedagògica. També era aficionat a les lletres, el cant i la poesia.

El mestre Xavier Plana (a la dreta) en una imatge presa un any abans de la seva mort_20-05-1984.

Foto: Josep Lluís Marquès

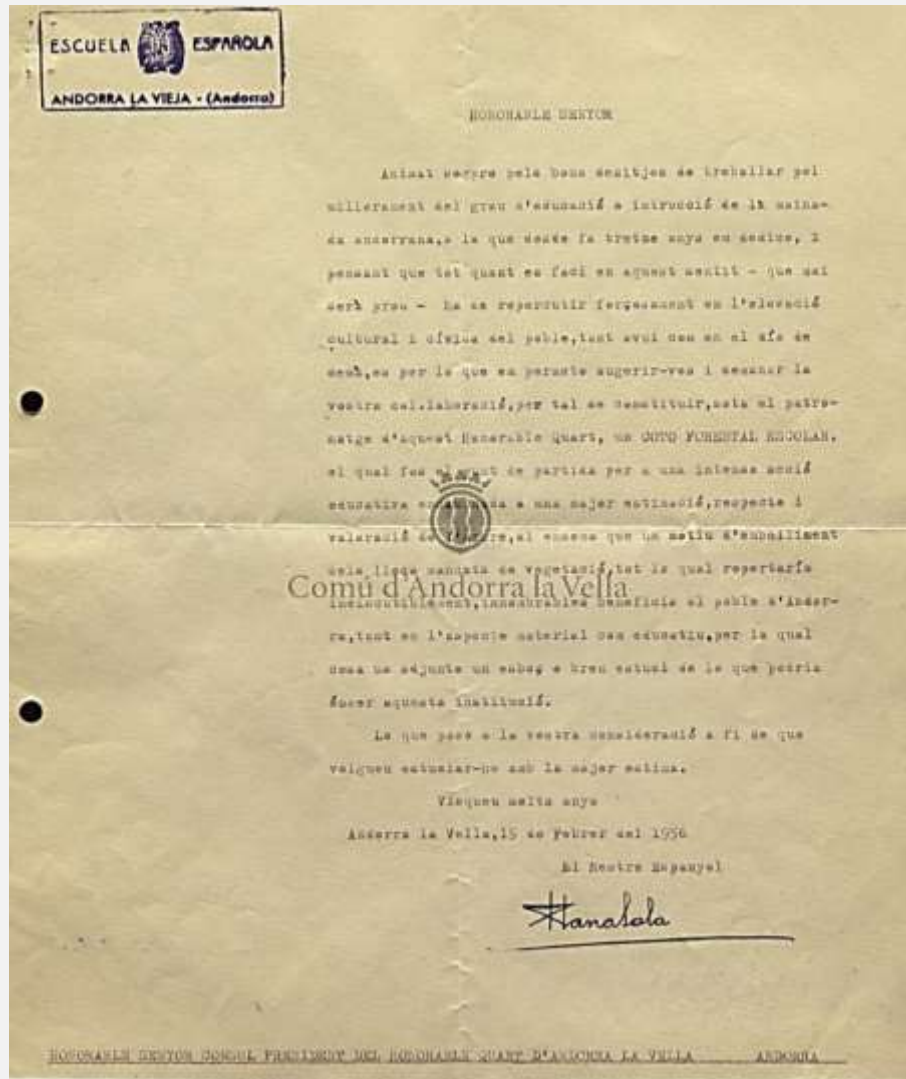
Es va casar amb Maria Bregolat de cal Roy d’Andorra i va tenir dos fills, Xavier i Joan Maria. Es va integrar i implicar plenament en la societat andorrana i, així doncs, per exemple, va ser president del Centre Moral i Recreatiu d’Andorra entre els anys 1949 i 1953 i secretari en el període 1963-1965. Va morir el 30 d’octubre de 1985.

En el local Biblioteca de la Caixa de Pensions d'Andorra la Vella, el dia 20 de Desembre de 1949 i sota la presidència d'en Xavier Plana Sala, es celebra reunió de junta directiva on ha que, després de un curs de impressions sobre l'estat letàrgic del Centre desde fa una serie d'anys i lo que podria ésser deple gant activitat i perant hi ha mitjans necessaris per a donar-la

Acta del Centre Moral i
Recreatiu_30-12-1949

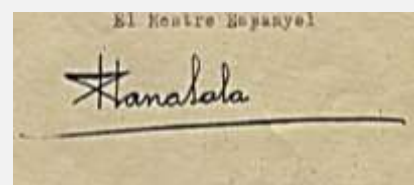
¹ Llahí Segalàs, A.: *Qui és qui als carrers d’Andorra*. Andorra. 2+1 editors. 2014

També hem rescatat un document de l'any 1956, en plena ebullició del creixement demogràfic, que mostra com volia tirar endavant, com a activitat de conscienciació mediambiental, un vedat forestal escolar al solà d'Andorra la Vella. La idea era que fos un patronatge comandat pel Quart d'Andorra la Vella amb una comissió integrada pel cònsol, el mestre, el sacerdot, dos pares de família i dos persones titulades.

Carta de Xavier Plana adreçada al Cònsol del Quart_15-02-1956_ Arxiu Comunal

Com a curiositat, alguns alumnes el coneixien per Xanasala, ja que tenia una peculiar manera de signar en què combinava la primera lletra del seu nom –la X de Xavier– amb la primera del primer cognom –la P– i així es podia llegir com a Xanasala.

L'any 1987, dos anys després de la seva mort, el Comú d'Andorra la Vella el va homenatjar dedicant-li un carrer de la vila, al capdamunt del Carrer Ciutat de Valls que anteriorment s'anomenava *Camí del Solà*. A l'acte hi van assistir els seus fills i un bon nombre dels seus antics alumnes.

A l'esquerra el cònsol Manel Pons amb la resta d'autoritats i família del mestre Xavier Plana.

A la dreta el seu fill descobrint la placa del carrer.

20-02-1987 Arxiu Comunal d'Andorra la Vella

Podeu enviar les vostres propostes, suggeriments o consultes a:

arxiu@comuandorra.ad

Dipòsit legal: AND. 583-2017